

Євтушенко Н. С., к.т.н., доцент (ORCID: 0000-0003-0217-3450)

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут, м. Харків

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА» ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У світі професії інтелектуального плану дедалі більше переважають над ручною працею. В основному це пов'язано зі зростанням технологічних інновацій та автоматизацією виробництва. Услід за технологічним прогресом відбулися значні зміни та перетворення в системі навчання всіх рівнів навчальних закладів.

Розвиток суспільства протікає стрімко через появу нових технологій, які впроваджуються в кожную сферу життя людей і роблять істотний внесок у звичний стійк не лише низки систем, таких як професійна, медична та транспортна, а й освітньої системи. Соціально-економічний розвиток інформаційного суспільства прискорюється, соціально-професійна мобільність зростає, економіка динамічно розвивається, і зважаючи на всі ці фактори проявляється великий ступінь невизначеності, конкурентоспроможність, структурні зміни зайнятості людини. Ці зміни колосальним чином впливають на вимоги, які висувають до рівня якості професійної освіти, на ступінь затребуваності тих чи інших кваліфікацій фахівців, на їхню готовність до того, щоб освоювати нові інноваційні технології праці. Однією з основних тенденцій сучасної освіти є перехід від моделі «знаючий спеціаліст» до моделі «компетентний фахівець», що передбачає набуття комплексних навичок для вирішення проблем, що виникають під час реалізації міждисциплінарних практичних завдань майбутньої професії. Такі навички включають здатність самостійно набувати і раціонально використовувати свої знання.

Компетентність, дисциплінованість, відповідальність, самостійність, цілеспрямованість, хороша організованість, комунікабельність – це найважливіші характеристики майбутнього фахівця спеціальності «Цивільна безпека». Ці характеристики багато в чому формуються у процесі самостійної діяльності. Навчально-методичним забезпеченням створюється середовище актуалізації самостійної творчої активності студента, викликається потреба здійснювати самопізнання, самонавчання. Відповідно, з'являються передумови «подвійної підготовки» – особистісного та професійного становлення, що передбачає наявність у студента вміння вести самостійну роботу. Професійна компетентність у майбутніх фахівців у процесі навчання є інтегративною особистісною якістю і є передумовою ефективності роботи після закінчення навчальних закладів.

У структурі професійної компетентності виявляються такі компоненти: професійний зміст, професійна активність та професійна діяльність. Серед

професійних компетенцій майбутніх фахівців спеціальності "Цивільна безпека" слід відзначити сім загальних ключових освітніх компетенцій: ціннісно-концептуальна компетентність; загальні компетенції педагогічної культури; навчально-пізнавальні компетенції; відомості про компетенцію; компетенції комунікації у групі (аудиторії при проведенні лекцій та семінарів з інформаційних технологій); соціально-трудова компетенції; компетенція особистісного самовдосконалення.

Роль освітньої функції самостійної роботи полягає у її сприянні активному засвоєнню студентами змісту освітньої програми, трансформації отримуваних знань у навички та вміння, у формуванні початкового досвіду вирішення професійних завдань. Отже, «самостійна робота – це засіб навчання:

- відповідне дидактичній меті та задачі у кожній конкретній ситуації засвоєння навчального змісту;

- що формує у студента на всіх етапах його руху від незнань до знань необхідний рівень та обсяг знань, умінь та навичок, що допомагають вирішувати певний клас пізнавальних завдань та здійснювати відповідне просування від нижчих до вищих рівнів розумової діяльності;

- що виробляє у студента психологічну установку з його бажання самостійно систематично поповнювати свої знання та виробляти вміння орієнтуватися у потоці наукової та суспільної інформації під час вирішення нових пізнавальних завдань.

Структурними компонентами готовності студентів до самостійної роботи є: мотиваційний (розвиток інтересу студентів до самостійної роботи); змістовно – технологічний (знання, творчі можливості, творчий потенціал студентів, що реалізуються засобами інноваційних технологій); рефлексивно – оціночна (готовність до здійснення самостійної роботи з використанням можливостей інноваційних технологій).

Засобами інноваційних технологій у формуванні готовності студентів до самостійної роботи є: способи (індивідуально – освітня траєкторія), форми (тренінги, майстер-класи, конференції, проекти, форуми, акції), методи (інтерактивний, проектний, мультимедійний).

Педагогічними умовами формування готовності студентів до самостійної роботи засобами інноваційних технологій є: розширення та доповнення змісту навчальних дисциплін, інтеграція традиційних та інноваційних методів навчання; організація інноваційної системи освітнього процесу, яка стимулює студентів на досягнення успіхів у самостійній роботі; формування суб'єктної позиції студентів у реалізації індивідуальної освітньої траєкторії як засобу організації самостійної роботи.

Список літературних джерел:

1. Євтушенко Н.С. Формування особистісних компетенцій студентів технічного ВНЗ в області безпеки життєдіяльності. *Безпека людини у сучасних умовах» та Міжнародної конференції європейської Асоціації Безпеки: матеріали X Міжнародної науково-методичної конференції*. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. С. 174-177.